

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน
Factors Affecting Repeated Offending of Jail Inmates in
Mae Hong Son Province Prison

ชวลิต กลิ่นแข* เกชา ใจดี* ญฐวรรธน์ เสมียนเพชร*
สุพัตรา สมวงศ์* ทิพวรรณ สุวรรณโน*
Chawalit Klinkhae* Kacha Chaidee* Natawat Semeinpet*
Supattra Somwong* Thippawan Suwanno*
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก*
Pacific Institute of Management Science*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน และ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำในเรือนจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน และเรือนจำแม่สะเรียง จำนวน 152 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.887 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานใช้สถิติเชิงอนุมาน การทดสอบไค – สแควร์ (Chi – Square Test)

สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอนพบว่า สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสังคมและชุมชน

ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่ง พบว่า อิทธิพลของปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและชุมชน ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: การกระทำผิดซ้ำ, ผู้ต้องขัง, เรือนจำ, แม่ฮ่องสอน.

Abstract

The objectives of this research were to study the causes of recidivism of inmates in Mae Hong Son Province prison and to study the relationship of factors affecting recidivism of inmates in Mae Hong Son Province prison. The samples of the research were used the prisoners repeated offenses in Mae Hong Son prison and selected by using a purposive sampling method of 152 people. The questionnaire of a reliability value was 0.887. The data analysis was descriptive statistics, which included frequency, percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics used in hypothesis testing at the level of significance 0.05, which was the Chi-Square test.

The results showed that the causes of recidivism of inmates in Mae Hong Son Province prison, it was at a medium level. As well as the particularization in factors, the data found every factor was at a medium level, especially in the factor of economic, in secondary factor was a family factor and social and community factor. The hypothesis testing found the factor of economic, the factor of family, and the factor of social and community affected to the repeated offending of jail inmates in Mae Hong Son province prison with statistical significance at 0.05.

Keywords: Recidivism, Inmates, Prison, Mae Hong Son.

บทนำ

ปัญหาอาชญากรรมในประเทศไทย มีแนวโน้มขยายตัวสูงขึ้นทั้งในเชิงปริมาณและความรุนแรง ทั้งนี้เนื่องจากอัตราการขยายตัวของประชากร เศรษฐกิจ และสังคมที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมีการเปลี่ยนแปลงวิวัฒนาการควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี (อัศครุ ไชยพงษ์, 2557) ประเทศไทยจึงพยายามที่จะกำหนดนโยบายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อให้สมาชิกในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมได้แก่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมซึ่งประกอบด้วยต้นทางและปลายทางกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาลราชทัณฑ์ เรือนจำ ซึ่งต้องทำงานประสานกันอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบเนื่องจากทุกหน่วยงานมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกันทำให้งานในการป้องกันสังคมดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อให้สังคมปลอดภัยจากปัญหาอาชญากรรม (นิรภัย จันทรสวัสดิ์, 2551) โดยสาเหตุหลักที่สำคัญประการหนึ่ง คือ มีสถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในปริมาณและลักษณะความรุนแรงที่สูงขึ้น (อัศครุ ไชยพงษ์, 2557)

ปัญหาการกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมจึงนับว่าก่อให้เกิดผลร้ายแรงอย่างมากในสังคมและถ้ามีการกระทำผิดซ้ำแล้วซ้ำอีกสังคมจะได้รับผลกระทบด้านความเป็นอยู่ที่ดีอย่างสูงอย่างมากดังนั้นผู้ต้องขังในคดีอาชญากรรมจึงเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญในการปราบปรามขบวนการค้ายาเสพติด การติดตามและการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องขังเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนป้องกันปราบปรามปัญหาอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุรกาญจน์ ชาวคำ. (2558) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมเรือนจำจังหวัดเชียงรายพบว่าพฤติกรรมกระทำผิดซ้ำคดีอาชญากรรมมี 4 ขั้นตอนคือ 1) การขยายเครือข่ายยาเสพติดในเรือนจำ 2) การสร้างเครือข่ายยาเสพติด 3) การสำรวจแหล่งขายยาเสพติด 4) การขยายยาเสพติดกับการติดคุกซ้ำโดยมีแนวทางการป้องกันในการเพิ่มโทษให้หนักขึ้นโดยเฉพาะผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำรวมทั้งมีการเผยแพร่โทษทางเครื่องมือสื่อสารต่างๆ และจัดตั้งหน่วยงานของรัฐเข้ามาปราบปรามเจ้าหน้าที่ที่ทำงานทุจริต นอกจากนี้ อัศครุ ไชยพงษ์ (2557) ยังพบว่า ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชายในเรือนจำเขต 8 มาจากขาดการขัดเกลา และขาดความอบอุ่นจากครอบครัว ความเครียด กลุ่มเพื่อน การไม่ได้รับความไว้วางใจจากสังคม การอาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมและยาเสพติด รายได้ของครอบครัวต่ำ

ปัจจุบันเรือนจำอำเภอแม่สะเรียง มีผู้ต้องขังทั้งหมด 503 คน เป็นผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ 55 คน (เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง, 2562) ทั้งนี้เรือนจำทั้งสองมีหน้าที่ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลและคำสั่งลงโทษของผู้ที่มีอำนาจทางกฎหมาย โดยปฏิบัติตามเป้าหมายของกรมราชทัณฑ์ คือ การคืนคนดีสู่สังคมและป้องกันมิให้ผู้ต้องขังหวนกลับเข้ามากระทำผิดซ้ำภายหลังพ้นโทษผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่ไม่เกรงกลัวต่อคำว่าคุก ไม่เกรงกลัวต่อคำประณามจากคนในสังคม ไม่เกรงกลัวต่อบาป และไม่เกรงกลัวต่อการขาดอิสรภาพ แม้ว่าจะเคยได้รับโอกาสในการกลับตัวเป็นคนดีมาแล้วแต่ยังกลับมากระทำผิดซ้ำอีก โดยเฉพาะคดีอาชญากรรม

เสพติดมีการกระทำผิดซ้ำมากที่สุด แม้ว่าจะได้รับการอภัยโทษ และพักการลงโทษแก่ผู้ต้องขัง นับเป็นปัญหาของเรือนจำและสังคมที่สำคัญอย่างยิ่งปัญหาหนึ่ง ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้ศึกษาในฐานะเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์จึงมีความสนใจที่ศึกษาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อทราบสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำจากผู้ต้องขังและเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำในคดีอาเสพติดได้อย่างถูกต้องเหมาะสมมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อหน่วยงานต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยใดที่ทำให้ผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอนกระทำผิดซ้ำ
2. อิทธิพลด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและชุมชนส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

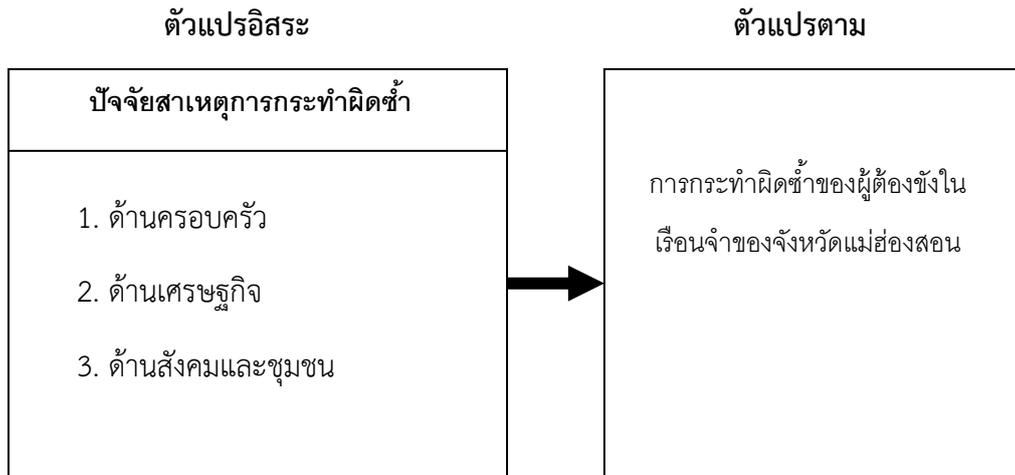
1. เพื่อศึกษาสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ด้านครอบครัว ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน
3. ความสัมพันธ์ด้านสังคมและชุมชนส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่นำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการกระทำผิดของอาชญากร แนวคิดสาเหตุการกระทำผิดซ้ำ แนวคิดอิทธิพลของครอบครัวที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำ แนวคิดอิทธิพลของเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำ แนวคิดอิทธิพลของสังคมและชุมชนที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดังนี้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอนผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านครอบครัว (2) ด้านเศรษฐกิจ และ (3) ด้านสังคม

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ได้แก่ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำในเรือนจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน และเรือนจำแม่สะเรียงจำนวน 152 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขัง และเป็นผู้กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ระหว่างเดือน มีนาคม – สิงหาคม พ.ศ. 2562

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามปลายปิด ประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ อายุ การศึกษา สถานภาพอาชีพ จำนวนครั้งที่กระทำผิด ฐานะครอบครัว การพักอาศัย และสภาพแวดล้อมในชุมชน ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลสาเหตุการกระทำผิดซ้ำโดยเป็นคำถามปลายปิด ประกอบด้วยด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและชุมชน โดยคำตอบย่อยที่แบ่งเป็น 5 ระดับ มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยเป็นคำถามปลายปิด ประกอบด้วยคำตอบย่อยที่แบ่งเป็น 5 ระดับ มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis)

สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) เพื่ออธิบายข้อมูลในส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

อายุ การศึกษา สถานภาพอาชีพ จำนวนครั้งที่กระทำผิด ฐานะครอบครัว การพักอาศัย และสภาพแวดล้อมในชุมชน ข้อมูลสาเหตุการกระทำผิดซ้ำ ประกอบด้วย ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและชุมชน และข้อมูลการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis)

ใช้สถิติเชิงอ้างอิง การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความมีอิทธิพลหรือการส่งผลกระทบต่อกันระหว่างตัวแปรอิสระสาเหตุการกระทำผิดซ้ำ ประกอบด้วย ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและชุมชนกับตัวแปรตามคือการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอนและเพื่อทดสอบถึงความแตกต่างที่ตัวแปรอิสระดังกล่าวแต่ละตัวมีต่อตัวแปรตาม ดังนั้นสถิติที่ใช้คือ การทดสอบไค – สแควร์ (Chi – Square Test)

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 31 -40 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 42.1 มีการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 สถานภาพสมรส จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 เป็นบุคคลว่างงานก่อนรับโทษ จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 โดยมีการกระทำผิด 2 ครั้ง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 44.7 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 84.9 พักอาศัยบ้านเช่า จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 43.4 และมีสภาพแวดล้อมเป็นชุมชนในเมืองจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8

2. ผลการศึกษา สาเหตุการกระทำผิดซ้ำเป็นรายด้านในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.86 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.97$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.86$) และปัจจัยด้านสังคมและชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.77$)

3. ผลการศึกษา การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นรายบุคคลในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.36$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รวมมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ การดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เสพยาเสพติด เทียบกลางคืน เป็นเรื่องปกติของชาย อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.65$) รองลงมาคือท่านคิดว่าที่ท่านกระทำผิดเพราะผลตอบแทนที่ได้รับคุ้มค่ากับความเสี่งที่กระทำอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.57$) และท่านชอบทำงานสบายๆ หาเงินง่ายและไม่ต้องทำงานเหนื่อยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.55$)

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน อิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอนซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ปัจจัย	ความพึงพอใจของอาสาพัฒนาชุมชน			
	\bar{X}	SD	χ^2	Sig
ปัจจัยด้านครอบครัว	2.86	.672	91.715	.000*
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	2.97	.604	130.293	.000*
ปัจจัยด้านสังคมและชุมชน	2.77	.504	98.880	.000*

*Sig < 0.05

จากตาราง พบว่าอิทธิพลของปัจจัยด้านครอบครัวปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านสังคมและชุมชน ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถอภิปรายผลในการศึกษาได้ดังนี้

ปัจจัยด้านครอบครัว สาเหตุการกระทำผิดซ้ำ อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังประสบปัญหาคนแล้วในครอบครัวไม่ช่วยหาแนวทางแก้ไขปัญหาในทางที่ถูกต้องไม่เคยให้ความช่วยเหลือกำลังใจ ทำให้ขาดขาดความอบอุ่นจากครอบครัว สอดคล้องกับอัศครุ ไชยพงษ์ (2557) ศึกษาเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminalกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชายในเรือนจำ เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชายในเรือนจำ เขต 8 มาจากขาดการขัดเกลา และขาดความอบอุ่นจากครอบครัว

อิทธิพลของปัจจัยด้านครอบครัว ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากสถาบันครอบครัว เป็นสถาบันพื้นฐานแรกที่สุดและมีความสำคัญยิ่งของสังคม เพราะสถาบันที่เป็นจุดเริ่มต้นของ สถาบันทั้งหลายในอดีตก่อนนั้นสถาบันครอบครัวทำหน้าที่เป็นทั้งสถาบันการศึกษา สถาบันเศรษฐกิจ และสถาบันการปกครอง หรืออธิบาย ได้ว่าสถาบันครอบครัวทำหน้าที่ให้การศึกษาและความรู้ แต่ในปัจจุบันสถาบันการศึกษาและสถาบันเศรษฐกิจ ได้เข้ามามีบทบาทปฏิบัติหน้าที่แทนสถาบันครอบครัวในด้านการให้การศึกษาแก่สมาชิกของสังคม และผลิตเครื่องอุปโภคและบริโภคขึ้นจำหน่ายแก่สมาชิกในสังคม บทบาทในด้านดังกล่าวของสถาบันครอบครัวจึงลดลงไป ปัญหาการกระทำผิดต่างๆ สถาบันครอบครัวจึงมีส่วนสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเกิดปัญหานั้นๆ ซึ่งเมื่อประสบปัญหาคนในครอบครัวไม่ช่วยหาแนว ทางแก้ไขปัญหาในทางที่ถูกต้อง ไม่เคยให้ความช่วยเหลือกำลังใจ ซึ่งเกิดจากการไม่มีความผูกพันกับครอบครัวและญาติพี่น้อง คนในครอบครัวไม่มีความเข้าใจ สนใจ และเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน จึงทำให้เมื่อจะทำในสิ่งที่ผิดจะไม่เคยนึกถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับคนในครอบครัวเป็นลำดับแรก โดยสิ่งเหล่านี้เกิดจากการขัดแย้ง/โต้แย้งกับบิดา-มารดาหรือ ผู้ปกครอง ทำให้มีความรู้สึกลดความอบอุ่นจากครอบครัว คิดว่าพ่อแม่รักลูกทุกคนไม่เท่ากัน จึงเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ อิทธิพลของปัจจัยด้านครอบครัว ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของพงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์.(2561) ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ผลการศึกษาพบว่า ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและด้านสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สาเหตุการกระทำผิดซ้ำ อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะเกรงว่าหากนายจ้างรู้ว่าท่านเป็นผู้ที่เคยติดคุกมาก่อนจะได้รับการปฏิเสธไม่ให้เข้าทำงานหรือเพราะครอบครัวมีปัญหาทางการเงิน ต้องใช้เงินจำนวนมากเกี่ยวกับการพนัน และการเที่ยวเตร่ สอดคล้องกับนุชนาฏ มุกระ (2554) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังดังกล่าว มาจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ทั้งด้านครอบครัว สังคม ชุมชน การคบเพื่อน และเศรษฐกิจ คือ ด้านครอบครัว หากครอบครัวขาดความอบอุ่น ขาดการอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ ทำให้ง่ายต่อการถูกชักจูงจากกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมถึง

สภาพเศรษฐกิจ การคบเพื่อน สภาพของสังคมและชุมชน เมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษออกมา ต้องประสบกับปัญหาด้านสภาพจิตใจ ความวิตกกังวลกลัวสังคมไม่ให้การยอมรับ การตกงาน ถูกปฏิเสธจากสถานที่ทำงาน ทำให้ขาดรายได้ในการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว ส่งผลให้กลับไปกระทำผิดซ้ำ

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ คือรายได้ของครอบครัวที่มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะครอบครัวที่มีความยากจนและผู้ใช้แรงงาน ชนชั้นล่างที่มีความยากไร้ และผู้ใช้แรงงานซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายในการดำเนินชีวิต ทำให้เกิดการขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็น ซึ่งจะพบว่าปัญหาอาชญากรรมส่วนใหญ่มาจากบุคคลในครอบครัวเหล่านี้ โดยมักจะกระทำความผิดในข้อหาลักทรัพย์ และปัญหาเสพติด เป็นปัญหาหลัก โดยบุคคลเหล่านี้ต่างก็มีการกระทำผิดซ้ำเมื่อได้รับอิสรภาพซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่มีส่วนมาจากเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งการมีประวัติติดคุกยังเป็นอุปสรรคสำคัญในการหางานทำที่สุจริต หากนายจ้างรู้ว่าเป็นผู้ที่เคยติดคุกมาก่อน มักจะได้รับการปฏิเสธไม่ให้เข้าทำงาน โดยที่การกระทำผิด เพราะครอบครัวมีปัญหาทางการเงิน หรือเดือดร้อนเรื่องเงิน หรือการที่ท่านกระทำผิดเพราะต้องรับภาระเรื่อง ค่าใช้จ่ายในครอบครัว นอกจากนี้แล้วที่ต้องมากระทำผิดซ้ำเพราะว่าความยากจน ของครอบครัว ทำให้ต้องใช้เงินเป็นจำนวนมากในชีวิตประจำวัน ซึ่งเกิดจากการประสบปัญหาไม่มีงานทำหลังพ้นโทษ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของพงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์ (2561) ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด เพื่อเปรียบเทียบกันระหว่างปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอก และเพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ใช้วิธีการวิจัยแบบวิธีผสม (Mixed Method) โดยสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษาพบว่า ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและด้านสภาพทางเศรษฐกิจสังคมเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

ปัจจัยด้านสังคมและชุมชน สาเหตุการกระทำผิดซ้ำอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะอยู่ในชุมชนแออัด แหล่งเสื่อมโทรม อยู่กับกลุ่มเพื่อนชักจูงให้กระทำผิด สอดคล้องกับสุวรรณ ใจคลองแคล้ว. (2546) ศึกษาเรื่องสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรีโดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ต้องขังชายที่กระทำความผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไปที่ได้เด็ดขาดแล้วทุกประเภทคดีของเรือนจำพิเศษธนบุรี จำนวน 95 คน เก็บข้อมูลจากจากผู้ต้องขังกระทำความผิดซ้ำด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบและส่งแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 25 ปี กระทำผิดเป็นครั้งที่ 2 มีการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้างรายวัน เคยเสพยาเสพติด ประเภทเมทแอมเฟตามีน(ยาบ้า) มีลักษณะของแหล่งที่อยู่อาศัยเป็นชุมชนแออัด (สลัม) ชอบเที่ยวเตร่ยามค่ำคืน เรียนรู้พฤติกรรมกรกระทำผิดจากเพื่อนมากที่สุด ต้องการเงินหรือทรัพย์สินเนื่องจากไม่มี รายได้และว่างงาน มีฐานะทางครอบครัวค่อนข้างยากจน มีภาระหนี้สิน ก่อนถูกจำคุกจะพักอาศัยอยู่กับบิดามารดาสนิทกับมารามากกว่า นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบ Extraversion (แสดงออก) กล่าวคือเป็นผู้ที่มีลักษณะชอบกิจกรรมแสดงออกมีนิสัยก้าวร้าวและหุนหันไหว (Neuroticism) เป็นผู้ที่มีลักษณะตื่นตื้นง่าย คิดมากมีความโน้มเอียงเป็นโรคประสาท

ปัจจัยด้านสังคมและชุมชนส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากการกระทำผิดของบุคคลนั้นมีอัตราการกระทำผิดแตกต่างกันออกไป โดยการกระทำผิดของบุคคลจะมีจำนวนสูงมากในท้องที่ที่เป็นย่านสลัมและย่านธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งย่านที่มีการเปลี่ยนแปลงอันได้แก่ ย่านที่มีการอพยพ ซึ่งเป็นเขตของธุรกิจ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อม ชุมชน และสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดของบุคคลนั่นเอง ซึ่งการที่มีบ้าน

อยู่ในชุมชนแออัด แหล่งเสื่อมโทรม มีผู้เสพยาเสพติด มีกลุ่มมิจฉาชีพอาศัยอยู่มาก ชุมชนที่อาศัยอยู่เป็นแหล่ง การซื้อขายยาเสพติด ทำให้มีการเรียนรู้เทคนิคและวิธีการในการกระทำความผิดจากบุคคลใกล้ชิด เช่น ญาติที่ น้อง หรือคนรู้จักสนิทสนมในชุมชน หรือเกิดจากการถูกเพื่อนชักจูงเมื่ออยู่กับกลุ่มเพื่อนจะกล้าทำในสิ่งที่ไม่เคย ทำ ซึ่งที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กระทำผิดอีกครั้ง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้อิทธิพลของปัจจัยด้านสังคมและ ชุมชนส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งผลการศึกษารั้วนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของจันทรา จินดามาศย์ (2550) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของ ผู้ต้องขังหญิง ศึกษาเฉพาะกรณีทัณฑสถานหญิงชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไป ที่มีผลต่อการ กระทำผิดซ้ำและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในทัณฑสถานหญิงชลบุรี โดยมี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม กลุ่มประชากรเป็นผู้ต้องขังหญิง ที่ต้องโทษอยู่ในทัณฑสถานหญิง ชลบุรีและกระทำความผิดซ้ำ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่อายุไม่เกิน 30 ปี มี การศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษา มีสถานภาพโสด และก่อนถูกจับกุมประกอบอาชีพรับจ้าง ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ มีความสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิกในครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ บิดามารดาเสียชีวิต ผู้ต้องขังหญิง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข โดยพักผ่อน อยู่ที่บ้านและลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นแหล่งชุมชน แออัด

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านสังคม เรือนจำควรแยกขังผู้ต้องขังคดียาเสพติด ผู้ต้องขังที่ประวัติเสพยาเสพติด ออกจากต้องขัง คดีทั่วไป และควรแยกขังผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำออกจากผู้ต้องขังที่ต้องโทษครั้งแรก เพื่อเป็นการป้องกัน พฤติกรรมลอกเลียนแบบและเป็นการง่ายในการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังและควรมี นักจิตวิทยาอย่างน้อย 1 คน เพื่อให้คำปรึกษาและดูแลผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำอย่างใกล้ชิดในระหว่างที่ถูกคุมขัง ภายในเรือนจำและผู้ต้องขังได้รับการปล่อยตัวในระยะแรก

2. ด้านเศรษฐกิจ หน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงแรงงาน กรมราชทัณฑ์ และภาคเอกชน ควรจะ ร่วมมือในการจัดหางานหรืออาชีพรองรับให้แก่ผู้ต้องขังที่พ้นโทษตามความรู้ความสามารถ ประชาสัมพันธ์ให้ สังคมภายนอกยอมรับและเปิดโอกาสผู้กระทำผิด เพื่อทำให้ผู้ต้องขังได้เกิดความภาคภูมิใจว่าสังคมไม่ทอดทิ้ง โดยให้การสนับสนุนในด้านเศรษฐกิจควบคู่กันไปด้วย เช่น กรมราชทัณฑ์ จัดหาแหล่งทุนโดยร่วมกับธนาคารออม สิ้น สำหรับให้ผู้ต้องขังกู้ยืม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังที่กำลังจะพ้นโทษมีแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ อิสระ สำหรับการเริ่มต้นชีวิตใหม่หลังจากพ้นโทษแล้วและควรมีการติดตามประเมินผลอย่างจริงจัง

3. ด้านครอบครัว เรือนจำควรจัดการพบญาติแบบใกล้ชิดเพิ่มเติมจากการเยี่ยมปกติ เพื่อสร้างความ สัมพันธ์และความเข้าใจอันดีในครอบครัว ทำให้ผู้ต้องขังมีกำลังใจที่จะกลับตัวประพฤติตนเป็นคนดีของสังคม อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคส่วนสังคมเข้ามา มีบทบาทในการแก้ไขฟื้นฟู พฤติกรรมนิสัยของผู้ต้อง ขัง โดยเฉพาะสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นผู้ที่มีอิทธิพลและบทบาทต่อชีวิตผู้ต้องขังและเป็นการเตรียมความพร้อม ก่อน ปล่อยได้อีกทางหนึ่ง อีกทั้งเป็นการสร้างความอบอุ่นให้เกิดแก่ครอบครัว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ เพื่อได้ข้อมูลเชิงลึกในการศึกษาการกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขังในเรือนจำ ทำให้สามารถเปรียบเทียบข้อเท็จจริงในเชิงลึกได้มากขึ้น

2. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเรื่องการสนับสนุนทางสังคมของภาครัฐที่มีต่อผู้ต้องขังที่กระทำ ความผิดซ้ำ

บรรณานุกรม

- จันทิรา จินตามาศย์. (2553). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขังหญิงศึกษาเฉพาะกรณี
ทัศนสถานหญิงชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นุชนาฏ มุกระ. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง
เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิรภัย จันทร์สวัสดิ์. (2551). การบริหารความเสี่ยง จากทฤษฎีสู่ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ
- สูตรไพศาล. พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์. (2561). การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำในคดียา
เสพติด. วารสารวิชาการแสงอีสาน
- สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงาน ราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์. (2552). ปัญหาการกระทำผิดซ้ำจากรัฐสถานพินิจสู่
กำแพงเรือนจำ : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังวัยหนุ่ม. โครงการศึกษาวิจัย : รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์.
นนทบุรี : กรมราชทัณฑ์.
- สุกัญญา สดศร. (2561). ปัญหาการใช้ความรุนแรงของครอบครัวในสังคมไทย. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์
มจร, 6 (ฉบับพิเศษ),
- อัศกร ไชยพงษ์. (2557). อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. สุราษฎร์ธานี: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุ
ราษฎร์ธานี.